

Perspektivy mimosoudního řešení rodinných (civilních) sporů v České republice

Abstrakt

Disertační práci zaměřuji na nejnovější nástroje mimosoudního řešení sporů v České republice. Vysvětluji pojem ADR zahrnující tradičně smír, mediaci a rozhodčí řízení a nastiňuji další možné způsoby vyplývající z inovativních přístupů při práci s rodinami. Disertační práci zaměřuji na právo spolupráce (metoda CL/CP) a komplementární a integrativní praxi ve sféře soukromého práva. Rozebírám přístupy německého tzv. Cochemského modelu propagovaného Úřadem pro mezinárodněprávní ochranu dětí a uvádím příklad dobré praxe u Okresního soudu v Novém Jičíně. Analyzuji tyto metody mimosoudního řešení sporů z pohledu aktuální právní úpravy v České republice a všímám si vlivu mezinárodních dokumentů na jejich existenci a uplatňování v praxi. Zamýšlím se nad rolí práva a právníků při řešení rodinných sporů a zejména nad významem nové právní úpravy soukromého práva při mimosoudním řešení sporů. Nastoluji otázku nezbytnosti zásahů veřejné moci do rodinného života v případech dětí ohrožených konfliktem rodičů a úlohy orgánů sociálně-právní ochrany dětí při zastupování jejich zájmů v opatrovnických řízeních. Zdůrazňuji roli vzdělaného soudce jako osoby, která může využít všech právních nástrojů včetně své mocenské autority k tomu, aby vedla zejména rodiče nezletilých dětí ke smíru a k dohodě. Upozorňuji na koncepční nesourodost mezi novou soukromoprávní úpravou hmotného práva včetně úpravy tzv. zvláštních řízení soudních a stávajících procesních předpisů, které mají svůj základ v 60. letech 20. století.

Perspektivu dalšího vývoje mimosoudního řešení sporů spatřuji v kolaborativním, komplementárním a integrativním přístupu při vzájemné spolupráci všech aktérů zúčastněných při řešení rodinných krizí tj. rodičů, advokátů, mediátorů, poskytovatelů sociálních služeb, orgánů sociálně-právní ochrany dětí i soudu a důsledném uplatňování zásad vyplývajících z mezinárodních závazků, zejména Úmluvy o právech dítěte, Evropské úmluvy o výkonu práv dětí a Úmluvy o styku s dětmi, kdy dítě je vnímáno nikoli jako objekt, ale jako subjekt práv s nezadatelným právem být vyslyšen v každém soudním nebo správním řízení, které se jej dotýká s vědomím toho, že míra uplatňování mimosoudních způsobů řešení sporů v praxi je podmíněna ochotou stran sporu převzít na sebe osobní odpovědnost za jeho řešení a respekt a úcta k právům ostatních zúčastněných stran.

Klíčová slova: mediace, právo spolupráce, komplementární praxe